

DEMOGRAFIA UNIJNEGO ROLNICTWA

Największym wyzwaniem, przed jakim stoi gospodarka rolna całej Unii Europejskiej, jest przeciwdziałanie niebezpiecznym trendom społeczno-demograficznym. We wszystkich państwach członkowskich następuje szybsze lub wolniejsze wyludnianie obszarów wiejskich. Unijne gospodarstwa starzeją się. W tej bodaj najistotniejszej gałęzi gospodarki pracuje niewiele kobiet. Farmy z opóźnieniem przyjmują technologiczne nowinki i innowacyjne podejścia do upraw i hodowli. Powodem tego niechlubnego spowolnienia jest niedostateczna reprezentacja osób z wyższym wykształceniem na obszarach wiejskich oraz wciąż jedynie podstawowe teoretyczno-warsztatowe przygotowanie do pracy w rolnictwie.

Starzenie się rolników

Przeprowadzone przez Eurostat w 2016 roku badania udziału osób z różnych grup wiekowych w rynku pracy pokazują, że średnio w 28 państwach UE rolnictwem para się większy odsetek ludzi starszych. O ile trochę ponad 42 proc. wszystkich zatrudnionych jest poniżej 40. roku życia, o tyle dane dla rolnictwa pokazują, że ludzi w tym wieku w rolnictwie jest niespełna 32 proc. Najbardziej zbliżone statystyki jawią się dla przedziału wiekowego 40-64 lata. W takim wieku jest 55 proc. wszystkich zatrudnionych w UE i 59 proc. spośród tych pracujących w rolnictwie. Powyżej 65. roku życia jest tylko niewiele ponad 2 proc. wszystkich zatrudnionych i aż 9 proc. pracujących w rolnictwie. Aż w sześciu państwach członkowskich pracujący w rolnictwie ludzie „65+” stanowią ponad 15 proc. wszystkich zatrudnionych w rolnictwie. Liderem tego zestawienia jest Portugalia, gdzie prawie 42 proc. pracujących w rolnictwie ma powyżej 65 lat. Na kolejnych miejscach uplasowały się Irlandia (21,7 proc.), Zjednoczone Królestwo (18,6 proc.), Słowenia (17,5 proc.), Cypr (15,7 proc.) oraz Szwecja (15,2 proc.).

Wśród polskich rolników jedynie 3,2 proc. jest w wieku powyżej 65 lat. 64 proc. pracujących w naszym rolnictwie to osoby w wieku 40-64 lat, a 32,7 proc. z nich to osoby poniżej 40. roku życia. Dla porównania dane dla ogóły zatrudnionych w naszym kraju wynoszą odpowiednio 1,8 proc, 49,9 proc. i 48,2 proc.

Procentowy udział osób z przedziałów wiekowych w ogólnej liczbie zatrudnionych i wśród zatrudnionych w rolnictwie

	Total			Agriculture		
	15-39	40-64	65 and over	15-39	40-64	65 and over
EU-28	42.4	55.2	2.4	31.8	59.2	9.0
Belgium	44.1	54.9	1.0	26.9	64.6	:
Bulgaria	40.2	57.8	2.1	35.3	60.7	:
Czech Republic	41.8	55.8	2.4	32.7	63.8	3.5
Denmark	44.0	52.8	3.2	44.7	43.2	12.2
Germany	40.2	57.2	2.7	29.5	62.1	8.4
Estonia	42.4	52.6	5.0	29.9	64.4	:
Ireland	46.3	50.4	3.3	22.2	56.1	21.7
Greece	40.3	57.9	1.7	24.8	68.4	6.8
Spain	40.6	58.5	0.9	36.9	61.3	1.8
France	42.6	56.1	1.3	30.3	66.0	3.7
Croatia	46.2	52.3	1.5	23.5	62.3	14.2
Italy	35.0	62.7	2.3	32.5	60.6	6.9
Cyprus	49.0	48.4	2.5	32.2	52.1	15.7
Latvia	42.7	53.8	3.5	26.5	67.9	5.6
Lithuania	41.4	55.4	3.2	25.7	66.5	:
Luxembourg	48.3	51.3	0.4	50.0	45.8	:
Hungary	43.0	56.0	1.0	35.0	62.9	:
Malta	53.8	44.5	1.7	:	73.7	:
Netherlands	45.5	52.1	2.4	35.6	59.5	4.9
Austria	46.0	52.2	1.8	25.3	61.0	13.8
Poland	48.2	49.9	1.8	32.7	64.1	3.2
Portugal	39.5	55.4	5.1	13.9	44.5	41.6
Romania	44.0	52.7	3.3	35.3	51.1	13.6
Slovenia	44.6	54.1	1.4	25.8	57.0	17.5
Slovakia	46.5	52.7	0.8	36.0	62.1	:
Finland	43.3	53.9	2.8	29.6	57.9	12.5
Sweden	43.7	52.8	3.5	32.4	52.4	15.2
United Kinadom	46.0	50.2	3.8	31.2	50.2	18.6

Kobiety w rolnictwie

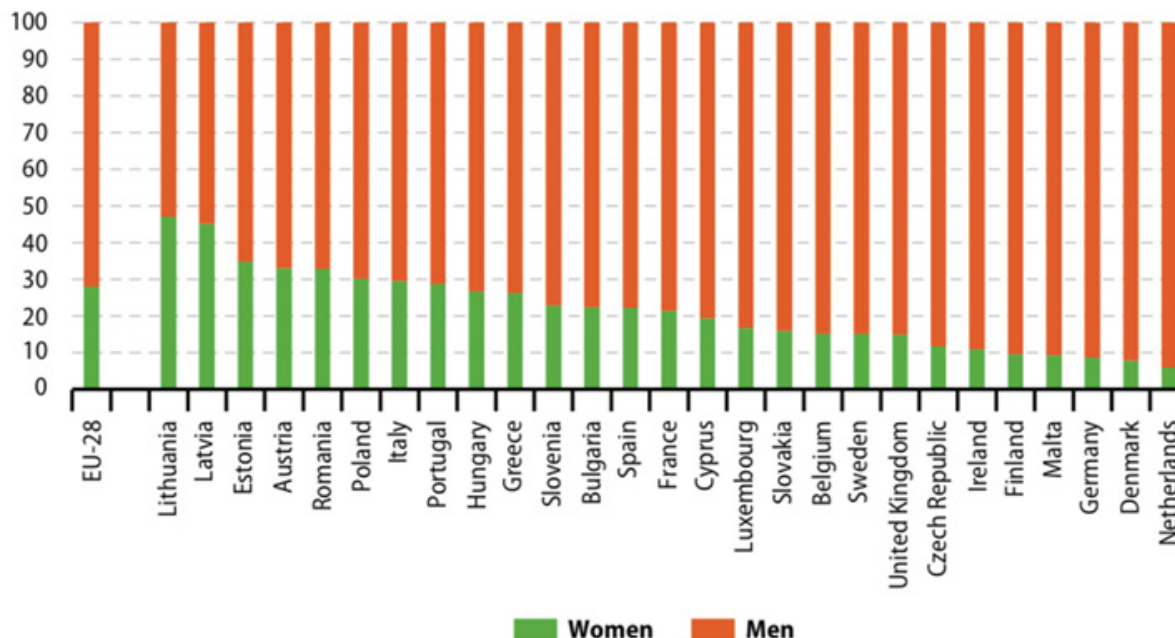
Z opublikowanych pod koniec ubiegłego roku danych za rok 2016 wynika, że udział kobiet w rolnictwie jest dużo mniejszy niż udział kobiet w ogólnej liczbie zatrudnionych. Średnia dla 28 państw UE pokazuje, że kobiety stanowią 35 proc. zatrudnionych w rolnictwie i prawie 46 proc. zatrudnionych w ogóle. Największym udziałem kobiet w rolnictwie mogą pochwalić się kraje Europy Środkowo-wschodniej. Na czele zestawienie plasują się Austria (44,5 proc. zatrudnionych w rolnictwie), Rumunia (43,1 proc.), Grecja, Słowenia i Polska (we wszystkich kobiety stanowią 41,1 proc. zatrudnionych w rolnictwie). Jednocześnie w Rumunii współczynnik ten jest niemal identyczny z ogólnym udziałem kobiet wśród wszystkich zatrudnionych. Podobne dane pokazują badania w Grecji, Austrii, Słowenii i w Polsce.

W ogonie unijnego zestawienia pozostają Luksemburg, Słowacja, Hiszpania, Cypr, Dania i Irlandia. W tych dwóch ostatnich państwach kobiety stanowią odpowiednio 19,9 proc. i 11,6 proc. zatrudnionych w rolnictwie. Irlandia jest jednocześnie krajem o największej dysproporcji wskaźników, gdyż udział kobiet w ogólnej liczbie zatrudnionych jest tam zbliżony do średniej dla UE i wynosi ok. 46 proc.

Od kwestii samego zatrudnienia w rolnictwie należy odróżnić zarządzanie (kierowanie) gospodarstwami rolnymi. W tym drugim udział kobiet jest znacząco mniejszy. W całej UE tylko 28 proc. gospodarstw jest prowadzonych przez kobiety. Ponad średnią znacząco wybijają się Litwini (47, 1 proc. gospodarstw kierowanych przez kobiety), Łotysze (45,2 proc.). W Polsce odsetek ten stanowi 30 proc. Najgorzej sytuacja wygląda w Niemczech, Danii i Holandii, gdzie kobiety nie zarządzają nawet 10 proc. gospodarstw.

Udział kobiet w kierowaniu gospodarstwami rolnymi

Źródło: Eurostat

Wykształcenie zatrudnionych w rolnictwie

Rolnictwo w UE cierpi na niedobór osób z wyższym wykształceniem. O ile osoby z wykształceniem średnim stanowią podobny odsetek pracujących w ogóle (48 proc.) i pracujących w rolnictwie (50 proc.), o tyle aż 40,7 proc. pracujących w rolnictwie może pochwalić się jedynie podstawowym wykształceniem, a tylko 8,9 proc. stanowią osoby z wykształceniem wyższym. Dla ogółu zatrudnionych udziały te wynoszą odpowiednio 17,9 proc. i 33,9 proc. Zatrudnieniem w rolnictwie największego odsetka osób z najniższym wykształceniem charakteryzują się zwłaszcza Malta (90,2 proc.) i Portugalia (87,6 proc.). Największy udział rolników z wykształceniem wyższym występuje w Zjednoczonym Królestwie (25,5 proc.) i w Niemczech (23,5 proc.).

Dane dotyczące Polski wskazują, że w naszym kraju relatywnie mały odsetek zatrudnionych w rolnictwie stanowią osoby z wykształceniem podstawowym (15,6 proc.). Wśród rolników dominują ci z wykształceniem średnim (77,9 proc.), a odsetek osób z wykształceniem wyższym jest niższy od unijnej średniej i wynosi zaledwie 6,5 proc.

Udział osób z różnym wykształceniem wśród zatrudnionych

	Total			Agriculture		
	Low	Medium	High	Low	Medium	High
EU-28	17.9	48.0	33.9	40.7	50.2	8.9
Belgium	16.4	39.8	43.9	29.4	50.6	20.0
Bulgaria	10.3	57.2	32.4	42.9	49.8	7.3
Czech Republic	4.1	71.9	24.0	4.1	84.5	11.4
Denmark	20.3	42.3	34.4	36.4	44.8	10.4
Germany	12.4	58.5	28.9	13.0	63.5	23.5
Estonia	9.8	50.2	40.1	27.2	52.9	19.9
Ireland	14.3	37.1	45.4	44.2	41.3	13.0
Greece	23.4	41.5	35.1	64.2	31.2	4.5
Spain	34.0	23.9	42.1	72.5	16.8	10.6
France	15.5	44.6	39.6	24.1	58.8	17.1
Croatia	10.3	61.9	27.9	47.8	46.6	:
Italy	31.5	47.2	21.3	61.0	34.7	4.2
Cyprus	16.8	37.3	45.8	61.5	30.4	:
Latvia	7.6	55.1	37.1	18.3	70.7	11.0
Lithuania	3.5	52.2	44.3	10.9	76.0	13.1
Luxembourg	16.1	31.4	41.6	:	65.7	:
Hungary	12.0	61.8	26.2	26.3	62.6	11.1
Malta	42.2	32.2	25.5	90.2	:	:
Netherlands	21.4	41.7	35.7	33.7	51.4	13.9
Austria	13.1	52.9	34.0	24.2	55.7	20.0
Poland	5.3	61.1	33.6	15.6	77.9	6.5
Portugal	47.7	26.0	26.3	87.6	7.9	4.4
Romania	20.5	59.0	20.5	54.9	43.5	1.6
Slovenia	8.8	56.6	34.6	37.2	53.8	:
Slovakia	4.3	72.0	23.6	.	87.9	6.8
Finland	10.8	46.2	43.1	23.7	56.7	19.6
Sweden	12.9	46.3	40.6	24.2	58.2	17.2
United Kingdom	16.3	40.4	43.1	29.9	44.4	25.5

Źródło: Eurostat

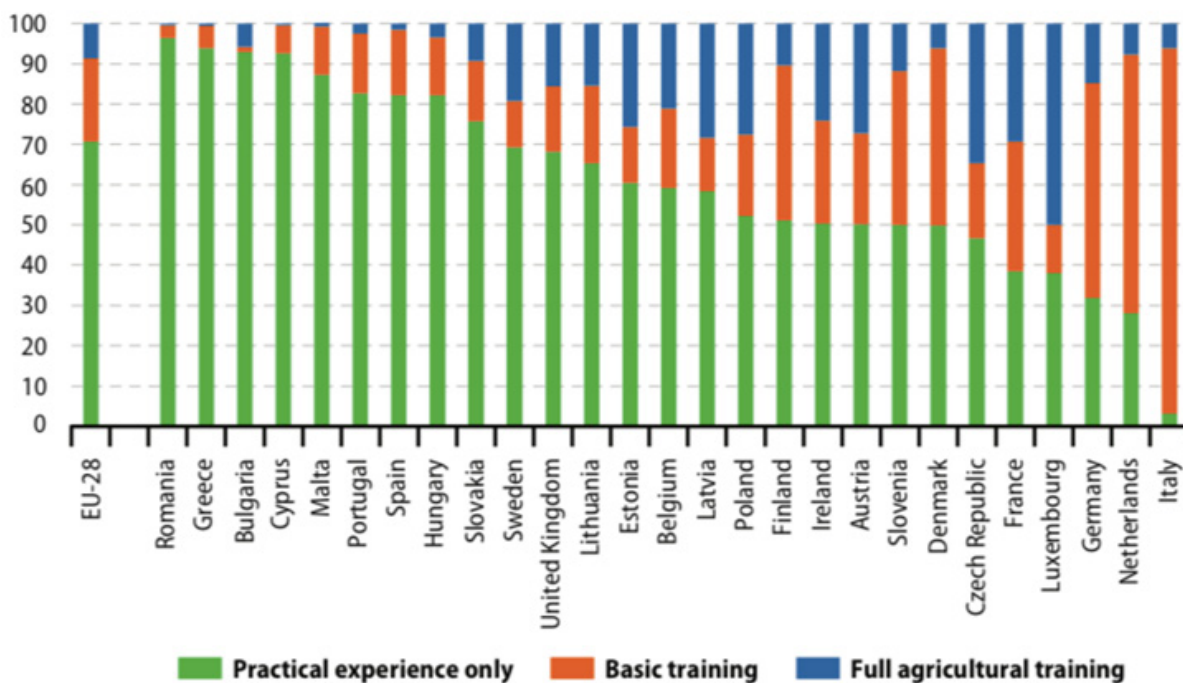
Przygotowanie do pracy w rolnictwie

Ostatnie kompleksowe dane Eurostatu dotyczące przygotowania do pracy w rolnictwie pokazują, że w UE prawie 71 proc. pracujących w rolnictwie ma jedynie „praktyczne doświadczenie”, prawie 21 proc. ma za sobą podstawowe szkolenie/naukę w zakresie pracy na roli, a tylko niewiele ponad 8,5 proc. dysponuje pełnym teoretyczno-warsztatowym wykształceniem rolniczym. Na podstawie zebranych danych można stwierdzić, że w biedniejszych państwach UE (tj. na południu i w środkowo-wschodniej części kontynentu) odsetek tych z jedynie „praktycznym doświadczeniem” jest przygniatający (wyjątek stanowią Włochy, gdzie ponad 90 proc. pracujących w rolnictwie ma za sobą podstawowe szkolenie rolnicze).

Polska plasuje się prawie w środku zestawienia. Ponad 50 proc. rolników dysponuje jedynie „praktycznym doświadczeniem”. Około 20 proc. ma za sobą podstawowe szkolenie, a prawie 30 proc. może pochwalić się pełnym rolniczym wykształceniem.

Przygotowanie do pracy w rolnictwie

Źródło: Eurostat

